Als er iets ‘controversieel’ is, dan is het wel Hugo’s verplichte warmtepomp.

Posted on 6 september 2023 by Syp Wynia

Over ruim twee jaar wordt het verboden om de oude cv-ketel te vervangen door een nieuwe. In plaats daarvan wordt de (veel duurdere) warmtepomp verplicht eventueel (‘hybride’) in combinatie met een cv-ketel. Dat melden de media al sinds CDA-minister Hugo de Jonge het cv-verbod en de verplichte warmtepomp anderhalf jaar geleden aankondigde. Maar is het wel zo?

Dat moet nog maar blijken. Want Hugo de Jonge is sinds begin juli demissionair en de Tweede Kamer staat op het punt om allerlei plannen van het demissionaire kabinet in de ijskast te zetten. En als er iets controversieel is, dan is het wel de verplichte warmtepomp van Hugo de Jonge, in te voeren per 1 januari 2026. Dat blijkt ten overvloede uit een peiling van Wynia’s Week. Twee derde van Nederland is tegen – ook de meeste CDA’ers – en slechts 1 op de 5 is voor.

Dure plicht

Het verbieden van de nieuwe gas-cv zonder warmtepomp en het verplichten van de (hybride) elektrische warmtepomp zijn op alle mogelijke manieren omstreden. De verplichting is omstreden, de extra kosten (duizenden euro's per woning, te betalen door de betrokken particulieren of door de belastingbetaler) zorgen voor onrust. Het is maar de vraag of het toch al overbelaste elektriciteitsnet de extra stroomvraag aankan. Het is ook hoogst onwaarschijnlijk dat er voldoende productiecapaciteit en voldoende installatiecapaciteit is.

En, last but not least: je kunt het verstoken van gas wel verplaatsen van de particuliere woning naar de gascentrale, maar of dat leidt tot minder CO2-uitstoot? En dan wordt er meestal nog gezwegen over het lekken van de koelgassen uit warmtepompen: en dat zijn vele malen heftiger broeikasgassen dan de CO2 die per saldo met deze kostbare maatregel niet of nauwelijks wordt bespaard.

Het uitfaseren van de gasgestookte cv-ketel en het verplichten van de warmtepomp dook – eerder dan in Duitsland, waarover straks meer – voor het eerst de kop op in december 2017. Er verscheen een manifest, toen al gesteund door de Tweede Kamerfracties van CDA en D66, van zowel installateurs – de lobby wordt geleid door CDA'er Doekle Terpstra – als van Greenpeace.

In die dagen werd het, mede door de Groningse aardbevingen, in Den Haag snel populair om Nederland niet alleen van het Groningse gas, maar van alle aardgas af te sluiten. Het leverde een buitenkans voor de producenten van warmtepompen, die tot dusver vaak producenten zijn van de veel goedkopere cv-ketels. Het was nog de bedoeling, van CDA en D66 met name, om nieuwe gasketels al met ingang van 1 januari 2021 te verbieden.

Daar kwam het dus niet van, maar de komst van het nieuwe kabinet RutteVier leidde begin 2022 tot een succesvolle revival van het door de lobby van producenten en installateurs beoogde gas-cv-verbod annex warmtepompverplichting. De nieuwe minister van Wonen, CDA'er Hugo de Jonge, lanceerde samen met zijn bevriende partijgenoot Doekle Terpstra het verbod annex de verplichting, nu in te voeren per 1 januari 2026.

De Jonge en dwang

Er was wel onmiddellijk weerstand, was het niet tegen het verlies van de gas-cv en de verplichting van de warmtepomp en de hoge kosten, dan was het wel vanwege het afnemen van de vrijheid van de consument om zelf te bepalen hoe hij of zij het huis wenst verwarmen. Op de achtergrond hielp het niet dat Hugo de Jonge eerder als minister van Volksgezondheid ook al opvallend gretig was met het invoeren van plichten en verboden voor burgers.

Eerder dit jaar moest De Jonge al tegemoetkomen aan de weerstand in de Tweede Kamer tegen zijn nieuwe plicht annex verbod, met name door uitzonderingen te maken voor appartementen en monumenten. Maar sinds de val van het kabinet is de installateurslobby van Terpstra en de door de producenten opgerichte Vereniging Warmtepompen er niet meer gerust op dat minister De Jonge het resultaat van hun lobbywerk überhaupt door het parlement krijgt. Want: de Tweede Kamer heeft zich er nog niet over uitgesproken en nu de coalitie los zand aan het worden is, is de uitkomst ongewis. Of, erger voor de warmtepomplobby: de Kamer kan de verplichte warmtepomp controversieel verklaren en dan is het wel heel onzeker (met voorzien verkiezingsverlies van CDA en D66) of de pomp de Kamerverkiezingen haalt en daarna alsnog overleeft.

Veelbetekenend is wat er de afgelopen maanden in Duitsland gebeurde. Daar probeerde regeringspartij de Groenen ook de verplichte warmtepomp door te drukken, maar dat leidde tot een regeringscrisis, tot een sterke afzwakking van de verplichting en – misschien wel het allerbelangrijkste – tot een sterk afnemende populariteit van de Groenen in de peilingen. Net als in Nederland zijn veel Duitsers niet tegen klimaatmaatregelen, maar het moet wel werken, het moet betaalbaar zijn en er moet niet voortdurend dwang aan te pas komen.

Tegen die achtergrond vroeg *Wynia's Week* aan peil.nl om te onderzoeken hoe de verboden gas-cv en de verplichte warmtepomp onder Nederlandse kiezers ligt. Maurice de Hond stelde de vraag aan een kleine 5000 representatieve kiezers. En wat blijkt? Bijna tweederde (64 procent) is tegen de maatregel, slechts 22 procent is voor. Ook bij Hugo de Jonge's eigen CDA is minder dan een derde (31%) voor het verbieden van de gasgestookte cv en voor de verplichte warmtepomp. In het algemeen denkt links er gunstiger over dan de rest, maar 79 procent van de SP-kiezers is bijvoorbeeld ook tegen.

Bent u voor of tegen het verbieden van de cv-ketel en het verplichten van de warmtepomp?

Huidige stemkeuze	Voor het verbieden	Tegen het verbieden	Weet ik niet	Geen antwoord
Allen	22%	64%	8%	1%
BBB	11%	80%	7%	2%
CDA	31%	47%	19%	3%
ChristenUnie	44%	50%	6%	0%
D66	69%	17%	13%	1%
FVD	1%	98%	0%	1%
JA21	10%	78%	10%	2%
NSC (Pieter Omtzigt)	17%	75%	7%	1%
PvdA/GroenLinks	60%	25%	12%	3%
PvdD	33%	45%	20%	2%
PVV	9%	86%	4%	0%
SP	11%	79%	10%	1%
VOLT	59%	29%	11%	1%
VVD	17%	74%	8%	1%

Het mag dus wel heel onwaarschijnlijk heten als de Tweede Kamer Hugo de Jonge's omstreden maatregel nog even door de stemmingen wil jassen. Het is nog veel onwaarschijnlijker dat politici – misschien die van D66 en PvdA-GroenLinks daargelaten – er nog volledig achter staan, zo aan de vooravond van de verkiezingen. Alle kans dat de zorg van Doekle Terpstra en zijn lobbyvrienden terecht is: de verplichte warmtepomp is ter ziele. Nederland wil niet gedwongen aan de dure warmtepomp, zoveel is wel duidelijk.

Wynia's Week *is er het hele jaar. Met onafhankelijke, verrassende berichtgeving. Wynia's Week is wel* ***gratis, maar niet goedkoop.*** *De lezers, kijkers en luisteraars maken Wynia's Week mogelijk.* ***Doet u mee?*** *Doneren kan* ***HIER****.* ***Hartelijk dank!***